

De peccato

habuit insidiātem sibi: et ille p̄parauit ci-
bana et portauit ad eū. et sic p̄pter bene-
ficia sibi ab eo exhibita recōciliat⁹ est ei

De accidia.

Accidia s̄m Hugonē li. ij. de
sacramentis sic diffinit. **Acci-**
dia est rediū et amaritudo ani-
mi iordinata: qua iocūditas
spūalis extinguitur: et quodam despera-
tōis p̄ncipio mēs in semetip̄am subuer-
titur. **Sed Bern.** dicit q̄ accidia est q̄-
dam animi torpor quo h̄s negligit aliq̄
bona ichoare aut fastidit p̄ficere. **Sic**
dum q̄ accidia est peccatum graue **Pr-**
imo q̄ multum displicet deo q̄ homo ē
piger et tardus ad bonū. sicut p̄z ex mul-
tis locis sacre scripture. **Et p̄mo** ex illo
vbo **Apo.** ij. **Ut** n̄ frigid⁹ esses aut
calidus. s̄ q̄ tepidus es et nō calid⁹ ne-
q̄ frigidus incipiam te euomere ex ore
meo **Calidus** est q̄ feruens est ad bonū
frigidus est q̄ simplr̄ desistit a bono **Te-**
pidus vō q̄ medio modo se habet. **Et**
dicit glo. interli. q̄ maior spes est de fri-
gidis q̄ de tepidis. **Quis** rei hec ē cā
q̄ tepidi quandā securitatē accipiūt de
hoc q̄ aliqd̄ boni agūt. et ideo se nō cor-
rigūt. **Sed** frigid⁹ id ē p̄ctōres se esse ma-
los agnoscūt. ideo citius p̄uertuntur **Te-**
pidus de ore dei euomit q̄ in deterio-
ra p̄cipitat. vel quando impenitēs mo-
rit. et a p̄sortio sanctorū remouebit. **Q̄**
etiā accidia deo multū displicet p̄t ite-
rum ostendit p̄ hoc q̄ d̄ **Luce.** xv. vbi
sic habet. **Dico** vob̄ q̄ ita gaudiū est a.
d. sup̄ vno p. p. agente q̄ sup̄ nonagita
nouē iust⁹ q̄ nō in. p. c. zc̄ **Ibi** d̄ns feruē-
tem p̄ctōrem post conuersionē nonagin-
tanouē p̄ponit. sicut dux i p̄plo plus di-
ligit vnū militem q̄ post fugas reuersus
hostem fortiter p̄mit. q̄ eum q̄ nūq̄ fu-
git. nec vnq̄ fortiter egit **Plus** amatur
ager q̄ post spinas et tribulos fruct⁹ vbe-
res reddit: q̄ q̄ spinas et tribulos nunq̄

habuit et semp̄ steril⁹ exitit. **Item** p̄t ad
duci q̄d legit **Luce.** xij. de ficulnea fru-
ctum non faciente. vbi d̄z. **Succi** dite il-
lam: vt q̄d terram occupat **Et** quod d̄z
Matth. xv. **Seruum** inutilem eijate in
tenebras exteriores. **Ex** q̄bus patz q̄n-
tum displiceat deo accidia. **Secūdo** ac-
cidia multum displicet deo. q̄z accidio-
sus mag⁹ est deo inobediēs q̄ creature
irrōnales. cum plus teneatur deo p̄pter
plura b̄nficia que accepit a deo p̄t alijs
creatur⁹. **Exemplum** de sole. **Posuit** eī
deus p̄ceptum soli vt singul⁹ diebus ve-
niat ab oriente in occidentem. et singul⁹
noctibus reuertatur in orientem. nō p̄-
gritatur nec de die nec de nocte nec esta-
te nec hyeme iplere illud p̄ceptum. et
quātūcūq̄ laborat in vna die: tamen
summo mane orit̄ seq̄nti die. et tamē nō
expectat talem remuneratōem laboris
sui vel talē penam negligentie sue qualē
homo. **Ad** hoc videtur habuisse respec-
tum **Aug.** cum dicit **Indecens** ē xp̄ia-
no si radius sol⁹ eū in lecto iueniat **Pos-**
set eū dicere sol si potestatem haberz lo-
quendi. **Amplius** laborauit heri q̄ tu.
et tamē ego surrexi et tu adhuc dormis.
Possumus etiā accipere exemplum ad-
derestatiōem huius peccati ab eis q̄ ex
terra nascunt. **Uidemus** eū herbas et
arbores: que cum m̄imum habeāt m̄i-
um in crescendo ad magnam quātitatē
peruenire. **Et** tali exemplo vitur **Bas-**
lomon. puer. vi. zc̄ scens. **Vade** ad for-
micam o piger et p̄sidera vias eius et di-
sce sapiētiam. q̄ cum nō habeat ducem
nec p̄ceptoz nec p̄ncipem: parat i esta-
te cibum vt in hyeme comedat. **Potest**
erubescere piger homo q̄ animal tam p̄-
uum in futurum sibi prouidet. et ip̄e vsū
rōnis habens non vult sibi prouidere.
de futuro. **Item** videmus aquā semp̄
deorsum currere nisi impediatur. et sic d̄
omnibus creatur⁹ et aialibus. **Uñ** **Are-**
sto. li. xi. aialium. **Nullum** ens naturalī-
ter est octosum. vñ in omnibus aialib⁹

est res mobilis. **E**x istis elicitur qd acci-
diosus est vilior oibus alijs animalib?
Tertio displicet accidia deo: qz mundi
amatores plus laborant p perituris et
momentaneis rebz qz illi qui dicunt se ee
suos christi pro eternis. si em considere-
mus que z quata sustinent hoies p te-
poralibus. z quatum laborant homies
superbi ad ornadu se huic mundo. pos-
semus merito confundi in nobisipis. q
adeo pigri sumus laborare pro regno
eterno ad complacendum do. **U**n aug?
Osi possemus excitare homies z cu ip-
sis pariter excitari: vt tales essem? ama-
tores vite pmanentis: quales sut homi-
nes amatores vite fugientis. **U**nd me-
rito displicet deo. qz mdi amatores pl?
sustinent: z plura faciunt z grauioza ex-
ercitia exhibent mudo z diabolo qz sui
xpi ipi do. z maiore sollicitudiez hnt or-
nare corpora sua cum ornatis vestibz qz ser-
ui christi ornare aias suas cu virtutibz et
meritis. **U**nde abbas pabo vidēs mu-
lierem ornatā in alexandria fleuit. z int-
rogantibz causaz sui fletus ait. **D**ueres
me mouent. vnū de illius pdicione **A**liū
qz nō habeo tale studiū placēdi do. qua-
le hz ista quō placet hoibz. **B**C **S**e-
cundo vitanda est accidia qz multū pla-
cet diabolo. **P**rimo qz diabol? accidio-
sus possidet quiete z pacifice **N**am acci-
diosi non cognoscunt diabolu in se qel-
cere: ideo nō curant eū expellere **Q**uāt
diabolus habitat z quiescit in accidio-
sis ad hoc pōt valere illud **M**at. 12. **D**e
immūdo spū qui veniēs domū inuenit
eā vacātē: vadit z assumit septē spūs ne-
quiores se. z ingressi habitant ibi. **S**e-
cundo placet illud vitium diabolo: qz p-
stat diabolo fiducia temptandi hoiez d
alijs peccatis z eū fortiter aggrediendi.
De multis em vicijs temptat diabol?
hoiem tepidum z accidiosum: de quibz
non audēt hominē temptare feruentē.
Und dicit autoritas **O**lle feruenti mu-
sca non insident. **A**ccidiosus em se facit

quasi receptaculum oim viciorū. **B**erñ
de consideratione. **O**im cogitationum
malarum z temptationū incensiuū ē oc-
ium. **N**amqz ergo sit ociosus suus dei.
Augustin?. **O**ciositas sine dei timore
magistra nequiciarum est. **S**ic ergo pz
qz accidia z ocium est origo oim viciorū.
Accidia em precipue solz esse occasio lux-
urie. **E**xemplū de dauid z salomone z
de zodomitis. **E**tiam solet esse occasio
superbie. ps: **I**n labore hoim non sunt
z postea. ideo tenuit eos supbia. etiā so-
let esse occasio auaritie. quia non vult la-
borare: ideo desiderat mltā habere sine la-
bore. **N**olite ergo locum dare diabolo.
Semp aliquid hōi facito: nec te diabo-
lus ociosum inueniat. **U**nde exempluz
in li. vitaspatriū dixit quidā senex qz hō
existens in occupatione bona hz vnum
diabolu eum temptātem. s; hō ociosus
infinitos demones hz eum ad malum
inātates. vnde pzius locus ociosi est i-
fernus: sicut z diaboli. qd sic p ostendit.

Constat em qz ociosus in celuz
non recipitur qz celum est merces opera-
rioz. **U**nd **M**at. 20. dicit **V**oca ope-
rarios z redde illis mercedē. vbi notan-
ter specificat oparios. z non ociosos.
Neqz in paradiso recipiunt. **S**en. scdo
Tulit deus hoiem z posuit eū in para-
disum vt oparetur. neqz in purgatorio.
Und ps. **I**n laboribz hoim non sunt.
z c. **E**t ideo cum hoibus nō flagellabū-
tur. neqz in mundo. **U**nd **L**uc. 13. dicit-
tur de ficulnea: succide eam vt quid frā
occupat: igitur locus ei? nō erit alibi nisi
in inferno. **T**ertio placet accidia dia-
bolo. qz hoc vicio tunc maxime homies
infestat z impugnat quādo sunt in serui-
cio dei. vnd ptez dei nititur eis auferre:
nec parum deteriorat seruitium dei. qz
faciunt psalteriū cum fastidio lectum mi-
nus sit deo gratum. qz psalmus vn? euz
deuotione z hilaritate. vnde **H**ieron.
Nallem psalmū vnum cū deuotiōe et
hilaritate mentis decātare qz totū psal-

De peccato

terium cum fastidio et accidia. **D**icitur ergo est quod sum ita piger et accidiosus cum merces sit tam magna. unde **Bernardus** de consideratione. Si labor terret: merces inuitat. unusquisque enim secundum suum laborem mercedem accipiet. **U**nde Augustinus. Quarta enim seminauerim in operibus bonis tamen metum in fructibus. **I**gitur debere me nos cogere ad fructum dei. et excutere illam pigritiam et accidiam. et feruent deo fruire.

Tertio accidia euitanda et cauenda. quia est homini valde noxia. aufert enim homini bona naturae. bona gratiae et bona glorie. **P**rimo enim aufert homini bona naturae. nam accidia naturale ingenium et cetera bona naturalia deteriorat. et si nullum donum aliud faceret homini nisi de temporis omissione: non parum donum faceret hominem. **S**ed multi sunt qui donum istud non reputant. cum tamen nihil nobilius habeant. nam in una hora temporis pro homine promereri remissionem omnium peccatorum. dei gratiam et eternam gloriam. **S**ecundo aufert accidia bona gratiae. ad quod valde illud **Matthaeus** 25. de suo pigro. **T**olle ab eo talentum: et date ei quod habet decem talenta. **O**mni enim habenti dabitur et quod non habet: id quod videtur habere auferetur ab eo. et ab eo quod non habet studium et voluntatem operandi sepe auferitur facultas. **I**usto enim dei iudicio fit ut qui non vult operari dum prodest non possit dum vult. nec solum gratiam aufert accidia sed etiam fructum qui ex gratia deberet procedere. et sic aufert totam utilitatem huius. **Bernardus** Quid mirius me pro uares: o amara mors vite versus fructu. **N**am vita sine fructu quior est quam mors. **D**enique duplex malum paratur in igno in fructuoso securis et ignis. **T**ertio accidia aufert bona glorie. quia bona glorie promittuntur solum strenuis et vigilantibus. **U**nde **Lucas** 12. **B**eaati fuerunt illi quos cum uenerit dominus inuenierunt vigilantes. **A**men dico uobis. quod percipiet se. **Matthaeus** 12. **R**egnus celorum uinum patitur. et uolenti rapiunt illud. **E**cce contrarium piger et accidiosus amittunt illud. **U**nde leo papa in quodam sermone. **N**on dormientibus puenit regnum celorum: nec otio nec desidiosa torpentibus beatitudo eternitatis ingeritur.

De filiabus accidie. **E**quit de filiabus accidie questus. **S**ed quoniam sunt peccata mortalia: **C**irca quod sciendum quod prima filia est pusillanimitas. id est kleynmutigkeyt. **E**st enim pusillanimitas quae magnis existens donis dignitas non dignificat seipsum. sic enim dispositus ad virtutes vel ad sciendam et ad aliorum directionem non vult secundum suam possibilitatem operari his se dignificet. **C**ontrariatur enim legi naturae. **O**mnia enim secundum suam naturalem inclinationem exequentur suas actiones secundum commensurationem suae potentiae. ut patet in rebus tam cognitioe carteribus quam cognitioem habentibus. **Q**uia quando quis tamen pusillanimitas procedit ex superbia cum qua pusillanimitas nimis innititur suae perennaciter proprie sententiae qua reputat se insufficientem ad ea quae prodest. **U**nde puerus 26. **S**apientior sibi stultus videtur septem uiris loquentibus sententias multoties est peccatum mortale. sed quoniam ex hac pertinacia pusillanimitas abutitur suis bonis naturalibus. vel gratiis diuinitus sibi datis non tendendo ad bona: sed diuertendo ad uilia et ad mala. **U**nde dominus suum pigrum donauit et puniuit. qui acceptam per cuniam domini sui suffodit in terra. et non est operatus in ea propter quendam pusillanimitatis timorem. **A**d istam filiam accidie possunt reduci tepiditas mollicies et somnolentia. quae ab alijs species accidie ponuntur. **U**nde mollicies quoniam est peccatum magnum secundum eundem **Hermannum** deschildit. scilicet quoniam homo non renititur carnalibus. sed uoluntarie eas inualescere permittit. **S**omnolentia autem quae uigilante et cautele opponitur potest esse causa mortalium peccatorum. et quoniam est peccatum mortale. ut quando homo non est cautus et uigilans in his quae necessaria sunt ad salutem. **T**epidus est modicus et remissus amor ad bonum. **S**ed a filia accidie est malicia. quae signat inimicitiam quae habet aliquis ad virtutes quae fit inimicus uirtutum. et ex pigritia et inaccessa dolet de hoc quod aliquid boni desfacit.

se; ieiunare. orare. missam audire. et sic de alijs. Sed libenter irret ad choream: hoc est sibi dulcere delectabile. et sic de alijs. Ergo confitendum est hic si malum cum gaudio perpetrasti. et bonum opus cum tristitia fecisti. et cum tedio magno. Ita quia una hora in ecclesia longior tibi videtur quam tres in foro vel in chorea. Et hoc est signum quod sunt vacua gratia. et cor eorum plenum est cum mundanis delectationibus et gaudijs. Unde apostolus: i. Corin. ii. Animal homo non percipit ea que dei sunt. Unde beatus Augustinus. li. f. confessionum. Gaudium diuine dulcedinis non degustas. si carnali delectatione cor maculas. Unde Bernardus. in quadam epistola. Quomodo ignis et aqua simul esse non possunt. sic spiritualis et carnalis delicta in eodem se non comparantur. **T**ertia filia est rancor et sequitur ex secunda. scilicet quod non solum odio virtutes: sed etiam illum qui suadet mihi virtutes et vult me trahere ad bonum. Verbi gratia. Si aliquis diceret mihi quod deberem ire ad sermonem vel ad missam vel orare deberem: vel si aliquis me fratrem ammoneret et corripere per excessibus meis. Vel predicaret mihi quid fugiendum sit. scilicet peccata quid seruandum scilicet precepta et virtutes. quid timendum sit. et memorandum. scilicet mors et extremum iudicium. quid desiderandum et petendum. scilicet gratie et virtutes in presentia et gloria in futuro: illum odire et toruo vultu respiceret hoc puenit ex nimia tristitia et pigritia quam quis habet: et non vult resistere. et ita mens et cor amaricatur quod nihil boni sapit. et talis mentis amaritudo rancor dicitur. Unde Hermannus deschilditz loquens de his duabus filiabus dicit quod malicia est quoddam firmatum odium ad repulsionem omnium mediocrum ad deum reducendum et constat quod est grauissimum peccatum. Unde Richardus super illud. non in fermetro malicie dicit quod malicia est ex proposito deliberate malo cognito malo animo consentire. Unde etiam Chrysostomus super Galatas. Si

cut ignis quanto amplius ligna susceperit in maiorem flammam se erigit: sic anima mala quanto magis veritatem audierit: eo amplius in malicia exaratur. Sed rancor secundum Hermannum deschilditz cum sic quedam amaritudo et abominatio vel detestatio virtutum vel hominum ad spiritualia inducendum vel etiam ipsorum bonorum: semper est peccatum mortale: licet primi mortuus possint esse peccata venialia. Quia secundum eundem abominatio spiritualium secundum genus suum est graue peccatum mortale: multo magis quam tedium boni: nisi consistat in primis motibus sensualitatis.

Quando enim ad deliberationem rationis et consensum voluntatis pertingit. est valde graue peccatum. Quia est quedam periculosa renitentia contra spiritualia et diuina. psalmus. Tu vero odisti disciplinam.

Quarta filia est torpor. et est quedam insensualitas propter quam homo non potest induci ad executionem mandatorum dei: hoc est quod homo tam stolidus et durus et peruersus erit quod non potest induci ad seruandum precepta dei. Et torpor circa precepta est peccatum mortale secundum genus suum. quod inducit in rationem inobedientie. Ad hanc filiam accidere reduci possunt dilatio tarditas: negligentia. Pro quo sciendum quod secundum Hermannum deschilditz dilatio est multiplex. scilicet conuersionis que est valde periculosa quia contra sapientem. Ecclesiasticus. f.

Retardes conuertit ad deum et ne differas de die in diem. subito ei veniet ira illius et in tempore vindicte disperdet te. Item est dilatio confessionis que sine peccato mortali ultra annum differri non potest. ut patet extra de peccato et re. omnis vtriusque. Et existenti in peccato mortali dilatio confessionis est valde periculosa et damnosa. quia quod culpam mortalis peccati mox exptare non curat: cito ad aliud mortale cadit. Quod secundum Gregorium. Unum peccatum mox suo pondere ad aliud trahit. Item est dilatio inchoationis boni operis ut patet per eos qui dicunt cras cras more coruorum quilibet mors

De peccato

veniat. **U**nde aug⁹. 8. confess. Quā /
diur cras: q̄re non mō. q̄re non ex hac
hora finis est torpedinis mee. **D**e tar
ditate quō sit peccm: Sciendum q̄ tar
ditas et negligentia s̄m reatū peccī satis
incidunt cū p̄missis. qz circa p̄cepta sta
tīm implenda. tarditas pōt esse quādo
qz peccatū mortale: et multo magis negli
gentia. sicut si quis esset in peccō mortali
si tardaret de hoc confiteri donec missā
dixisset peccaret mortalit̄. etiam si statim
post missam confiteret̄. et multo magis
si totaliter negligeret cōfiteri. **H**
Quinta filia accidie est desperatō. qz
diffidentia meritoꝝ mater est diffidētie
p̄remtoꝝ. Dicunt em̄ aliqui ex nimia ac
cidia ego non possim ista facere. veniāz
vbi possim. et sic quasi desperant d̄ vita
eterna. Sed si sine labore et bono opere
vitā eternā habere possent: tūc bene re
ciperent. Et est grauissimū peccatorum
desperatio. **U**nde **I**sid. de sūmo bono
Desperatio peior est om̄i peccō. **U**n̄ et
Aug⁹. super **Iohem**. De nemine despe
rādum est cum est in hac vita. **S**olū em̄
desperatōis crimen est: qd̄ mederi nō p̄t
Sciendū s̄m **Hermānum** de schilditz
Desperatio est peccm mortale: imo gra
uissimū peccm. et peccm in sp̄m sanctū
apud sanctos doctores. **T**amē sic alia
peccata hz quosdam p̄imos mor⁹ licet
valde periculosos: tamen non semp for
te habentes rōem peccatoꝝ mortalium
Sexta filia accidie est euagatio circa
illicita. **Q**ui em̄ absorptus est tristitiam
non habens in se vbi delectetur euagat̄
ad exteriora querens delectatōem. **Q**uā
em̄ hō non habet delectatōem in deo.
tunc querit̄ solatōem ab extra. qz anīa
hoīs sine delectatione esse nō p̄t: et ista
euagatio sepius est peccatū mortale. s.
quā talis euagatio circa talia obiecta ver
satur: que s̄m se sūt peccata mortalia. in
quibz aliquis morosa delectatione mo
ratur nō solū aīo talia operandi: sed cau
sa oblectādī aīm in talibz. vt sup̄ de pec

cato morose delectationis dicitur est: tal
euagatio est peccatū mortale. **I**sta enim
euagatio facit homīes instabiles et imp
seuerātes. **N**ota q̄ in deuotio et euagatio
ex p̄posito et scienter vel ex mala cōsuetu
dine circa horas canonicas dicendas.
circa missas legendas: et circa quodlibz
officiū diuinū et in locis sacris q̄ndoqz
possunt esse peccā mortalia. scz quā homo
ita remittit̄ circa talia q̄ ita in deuot⁹ et
vagabund⁹ in mente sit q̄ vel verbū ad
se p̄tinens vocaliter non dicit vel trunca
te vel in deuotē absqz omni intentione
dictum ab alijs non attendit. v̄l dissolu
tiōem nimīā et irreuerēciam in choro. v̄l
circa altare vel in ecclesia facit. quia ex p̄
cepto ecclesie tenētur qui in sacris ordinē
bus sunt cōstituti studiose et deuote cele
brare officium nocturnū et diurnum. vt
habet̄ extra de cele. missaz. c. p̄sbyf. et c.
dolentes. **E**t q̄ dimitteret̄ ynā horā sciē
terz sine cā rōnabili peccaret mortaliter
Ideo habēt hñficia. et circa curā t̄paliū
nō occupātur: sicut seculares. vt ideo de
uot⁹ et attent⁹ attendāt dō. **S**
Quā p̄siderare quō tedium boni sit pec
catū mortale. **P**ro quo sciendum q̄ s̄m
Hermānū de schilditz tediū boni pōt
p̄siderari triplr. **U**no mō. put est qd̄az
motus naturalis ex lassitudine corporis
post exercitiū sp̄iale. pueniēs et sic nō est
peccm. **S**ecdo mō s̄m q̄ est mor⁹ appeti
tus sensitīu⁹ tristitī d̄ ope sp̄iali labori
oso. et p̄t esse peccm veniale q̄ntūcūqz et
iste appetit⁹ sit deliberat⁹. qz p̄sensus in
veniale nō est nisi veniale. **V**erbi gratia
Sicut cāto vel oro cum tediō. et tū p̄t
ea nolo dimittere et sic est solum veniale
Tertio modo. cū hoc tedium redūdat̄
omissionem eorū que sunt necessaria sa
lutis ad que hō necessario tenetur. et sic
est mortale. **V**erbi gratia. **S**icut nō au
dire missam in die dñico. vel penitentī
am iniunctam non complere. **U**n̄ autē
tediū redundat in p̄sensus ratiōis v̄l
voluntatis bonum diuinū non amātis

vel cum fastidio recogitantis: est peccatum mortale. Tum ex eo quod ratio et voluntas cum tristitia feruntur in bonum de quo gaudendum esset quod directe contrariatur charitati. Tum etiam quia tale redius redundat in omissionem eorum que necessaria sunt salutem. scilicet diligere verum bonum et declinare a malo. Si autem redium illud ex omissione boni et difficultate aggrediendi bonum ducit in desperationem: tunc iam accedit ad peccatum in spiritu sancto. Et si redium ita crescit. quod iniiciat sibi manus tunc iam similis erit iude. qui laqueo se suspendit. ergo magna mala oriri possunt ex tedio et ex accidia. nisi ei resistat.

Accidia palliat se sub triplici specie virtutis. Et primo sub ficta specie discretiois. quod maxime apparet in illis qui dicunt quod libenter excernerent se in operibus strenuis: nisi in hoc metant discretionis et naturalis virtutis excedere se timerent. Remedium contra illud est quod multi debiliores eo magis ardua pro cooperatorem diuine gratie operantur quam sint illa ad que pro diuinum instinctum aliquotiens ipsi inclinantur. Et quod firmiter speret in adiutorio diuino qui ipsum per suam gratiam in bonis actibus poterit vigorare. ut etiam confidenter dicat cum apostolo. Omnia possum in eo qui me confortat. Certa igitur causa est: quare pauci sunt feruentes in exercitio virtuoso. rari sunt qui plene deo confidunt: quod possit eos confortare. Secundo occultat se sub specie humilitatis. Sicut qui dicunt: quod libenter seruicium orarent: et crebrius elemosynis et operibus pietatis insisterent. si ex hoc fauorem humane laudis et propriam complacentiam incidere non timerent ne meliores apud homines reputarentur: quam sunt coram deo. Remedium contra hoc: quod quia homo timet quod de virtutis exercitio aliquid incidat complacentiam proprie humane: tunc propter timorem complacentie debet diligenter presare. ut ad talia opera exercenda in publico astringatur ex necessitate

vel ex charitate. Et si ex necessitate astringatur. puta quod pertinet ad veritatem vite sicut doctori incumbit veritatis doctrina in publico. vel etiam audire missam. dare elemosynam. audire sermones. ordinet primam intentionem in deum. et si occurrit resistat. Et tunc propter timorem complacentie incidere non dimittat in publico frequentare. quia si illabitur de hoc complacentia: ille resistat et dicat cum Berno. Propter te non incepti: nec propter te dimittant. Si autem astringatur ad illa ex charitate vel voluntatis arbitrio: tunc debet etiam diu frequentare in privato donec ex frequentia actuum effectus eius tamen firmetur in bono virtutis et in amore domino. quod possit illos actus etiam in publico sine periculo complacentie exercere. Tertio occultat se sub specte deuotiois et spiritualis feruoris: Quod apparet in his qui dicunt se ideo pretermittere quendam virtutum exercitia (ad que requiritur exterior occupatio) ut intime contemplationi et seruicium deuotiois amplius ad deum inardescant. Et tales in illum errorem incidunt quod dicunt: quod existentes in statu perfectionis et contemplationis in eleuatione corporis christi non debent assurgere nec ei reuerentiam exhibere: dicentes hoc esse imperfectionis si a puritate et altitudine contemplationis tantum descenderent. quod circa sacramentum christi aut humanitatem et passionem christi aliquid cogitarent. Sed illud est nimis erroneum. quia nulla potest esse tanta deuotio. dum tamen homo non rapiatur supra seipsum. et a sensibus extrahatur. quod hominem possit absolvere ab obligatione que tenet preceptis dei et statutis ecclesie quibus homo astringitur ad deo gratias referendum de beneficio incarnationis et passionis christi et eius sacramentis. Et ideo nulla potest esse tanta feruens deuotio quam homo teneat in eleuatione corporis christi (cum passionem dominicam reputat) flectere genua. et reuerentiam deo exhibere. Exemplum. erat quidam qui se valde reputabat esse deuotum. que vna vice infra missam

De peccato

prosternebat se: et noluit eleuare caput: tunc miles stans circa eam dixit ei. Ergas te iam eleuare corpus christi. Et illa. Ego sum super hoc. et sic se non erexit. Tunc miles iterum et iterum ammonuit eam. Et illa ut antea respondit sibi. Tunc miles cum proprio pedereiecit eam de sede dicens: in nomine diaboli es tu super hoc quod debes exhibere reuerentiam creatori et redemptori tuo.

Remedia contra accidiam.

Sequitur de remedijs contra accidiam. Quorum primum est secundum Willhelmum lugdunensem. diuersitas occupationum. Hoc remedium habet in uita patrum. ubi legitur quod beatus anthonius temptatus spiritu accidie: et resistens in heremo dicebat. Domine saluari desidero: hanc cogitationes non permittunt me. quidnam faciam. et quomodo saluari debeo omnino de mihi. et respiciens: uidebat quendam astartem torquentem funiculum qui sibi similis erat. deinde ex opere surgentem orantem. et iterum surgentem plectas facientem de palmis. et inde rursus ad oronem surgentem. Erat autem ille angelus domini et dixit ei. et tu ita faciens anthoni saluaberis. **S**ecundum remedium est consideratio laboris christi qui pro rebus laborauit in terris. Unde Gregorius. Si passio christi ad memoriam reducat. etc. **S**at. xi. Non est seruus maior domo. Magna superbia est si uelit quiescere seruus ex quo laborauit domino. Laborauit autem dominus iesus christus primo in natiuitate cum ad durum presepium positus fuit: et uilibus panniculis inuolutus. Unde dicit per prophetam. In laboribus a iuuentute mea. Secundo laborauit corde per anxietatem et tristitiam et compassionem quam habuit super peccatores. **S**at. viij. Misereor super turbam. Tertio laborauit ore per predicationem. **P**s. Laboraui clamans. rauce facte sunt fauces mee. Sed heu pauci audiunt christum: cum tamen terra audiat clamorem suum cum tremuit tempore passionis et petre que scisse sunt. Sed

heu miseri peccatores eum in suis predicacionibus audire nolunt ut uertant et saluentur. Quarto laborauit suis pedibus. quod circumibat per castella annuncians regnum dei. Non enim iuit in equo uel in curru. sed nudis pedibus. **I**oh. iij. Fatigatus iesus ex itinere sedit super puteum. Quinto laborauit oculis. scilicet lachrymas effundendo. unde **I**ob. xvi. Facies mea intumuit a fletu. Sexto laborauit toto corpore et omnibus membris sudore sanguine sudando. flagellis cedendo. cruce portando. et in ea expansus toto corpore moriendo. Ergo merito exemplo ipsius laborare debemus. et non ociari. **I**oh. xij. Explem enim dedi uobis. Tertium remedium est consideratio liberacionis. quod pro labore quem hic patimur liberamur a laboribus et a penis eternis. de quibus dicit **P**s. Laborabunt in eternum et uent ad huc in finem. Unde **G**regorius. Dum laborio transitorio atterimur a perpetuo labore liberamur. Sed peccator non potest euadere quam aut eternam oporteat eum puniri. aut hic ad tempus laborare: et pro peccatis satisfacere pro tribulationem et alia bona exercitia. Unde si quis consideret diligenter fortes et eternas penas inferni: leues reputabit labores et pressuras huius mundi. Unde **G**regorius. super illud **S**at. viij. Eminent in tenebras exteriores. Dicit in inferno erit frigus intolerabile. ignis inextinguibilis. uermis immortalis. fetor intolerabilis. tenebre palpabiles. flagella cedentia. horrida visio demonum. confusio peccatorum. desperatio omnium hominum. Erit enim miser mors sine morte. defectus sine defectu. quod ibi mors spiritus incipit et deficere nescit. Ex quo sequitur quod merito debemus hic uniuersaliter operari ut ab illis eternis malis liberemur. **Q**uartum remedium est consideratio temporis in quo sumus constituti. quod est tempus gratie. quod nos sumus in die et antequam fuerit in nocte. Unde apostolus. **R**ogatus est. dies autem appropinquabit. Magis reprehensibiles sunt que tempore gratie quam que ante in ueteri testamento ociosi fuerunt.

Et hoc ppter p̄ciositatem t̄pis in quo
 sumus. **Uñ Bern.** Nihil p̄ciosius t̄pe
 et ergo vt possimus digne r̄dem redde-
 re p̄ eo debemus illud vtiliter exp̄dere
Uñ Greg. Sicut capillus capitis nō
 peribit: sic nec momentū t̄pis. q̄n de eo
 oportz nos reddere r̄dez q̄no illud exp̄-
 derimus. hoc sp̄ esset memorādum om-
 ni die z om̄i hora. sicut legif̄ de quodaz
 bono hoīe. q̄ q̄ncūq; audiuit horalogi-
 um signare. tunc sp̄ dixit. **O** deus iterū
 vnā horā t̄pis gr̄e expendi: de quo tibi
 redditurus sum r̄onem q̄no in illa vixi.
Uñ etiā Anselm. in meditatōibz. **O**
 lignū aridū z inutile eternis ignibz dig-
 num. q̄d respōdebis in illa die cū exige-
 tur a te vsq; ad ictū oculi om̄e t̄ps viuen-
 di tibi imp̄sum. **Tūc** q̄ppe damnabit̄
 q̄cquid fuerit inuētuz opis in te vel ocio-
 si sermonis vsq; ad minimā cogitatōem
 et t̄ps quo vixisti: si nō fuerit ad volūta-
 tem dei directum. **O** **Quintū** est
 cōsideratio future mercedis. **Uñ Aug.**
Si labor te terret vide mercedē. **Uñ**
Gen. xv. **Et** fact̄ est sermo d̄ni ad abra-
 ham p̄visionem dicēs **Noli** timere abra-
 ham: ego p̄tor tuus z merces tua ma-
 gna nimis. **Sic** iā p̄t̄ x̄ps dicere cūli-
 bet hoī bonū operātū. **Ergo** si terret p̄-
 grū hoīem labor: attrahat euz merces.
 nā grauis diēta videt̄ breuis mercēna-
 rio si in fine diei expectat magnū p̄cium
 t̄pale: quod tamē parū est respectu eter-
 ni p̄mij. **Uñ Greg.** **Spes** in eternita-
 te aīm extigit **Et** idcirco nulla mala que
 exterius tolerat sentit. **Chriſt.** **Si** tēpe-
 stas nautis: vulnera militibz: si frigoza
 a gricultoribz p̄pter p̄mij t̄pale leuia
 sunt. **Quanto** magis debēt eē leuia p̄-
 ter p̄mij sempiternū **Si** q̄s diceret. sur-
 ge. vigila z ora hac die z cras dabo tibi
 centū florenos. **Et** secūda nocte plus p̄-
 mitteret. z t̄rcia nocte multo plus. z q̄r-
 ta maiorē honozē z dignitatē z diuiti-
 as q̄s habet imperator: faceres lib̄ter z
 sponte z p̄mpte. **Sz** hec nihil s̄z respe-

ctu mercedis quā deus p̄mittit opant̄
 bus bona opa. **Uñ Bern.** sup **Lātica**
Reuera verū est gaudiū z solum q̄d nō
 de creatura: sed de creatore p̄cipitur. q̄d
 cū possides: nemo tollet a te. cui p̄para-
 oīs aliū de iocūditas meror est. oīs sua-
 uitas dolor est. oē dulce amarū. oē deco-
 rū fedū. omne aliud q̄d delectare possit
 molestū. **vñ Aug.** de li. ar. **Tāta** ē pul-
 chritudo iusticie. tāta est iocūditas luc̄
 eterne. vt etiā si nō liceret in ea ampli-
 manere q̄ vnus diei hora. p̄pter hoc so-
 lum innumerabiles anni hui⁹ vite ple-
 ni delicijs z etiā cū affluētia t̄palem bo-
 noz recte meritoq; p̄temnerētur. **Uñ**
 etiā **Hiero.** in quadā eplā. **Null** labor
 durus. nullum t̄ps longū videri debz q̄
 glā eternitatis acq̄ritur. **Uñ** exempluz
 legif̄ in vitā patrū. **Quidā** frat̄ interro-
 gavit abbatē achillē dicens **Cur** sedēs
 i cella mea patior accidiā. **Cui** senex ait
Quia nō dū vidisti req̄em quā speram⁹
 neq; tormenta q̄ timemus. si em̄ ea īsp̄-
 ceres diligenter. etsi vermibus esset ple-
 na cella tua vsq; ad collū: etiam in ipsis
 p̄maneres sine accidia.

De auaricia.

Auaricia detestanda est. **Pr-**
 mo p̄pter multiplices maledi-
 ctōes q̄ in scripturis auariz in-
 flicte sunt. **Uñ Luc. vi.** **Ve-**
 vobis diuitibz q̄ hic habetis p̄solatōez
 vrām. **Fac. v.** **Agite** nūc diuites. plora-
 te vlulātes in miserijs vestris q̄ adueni-
 ent vob. diuitie v̄re putrefacte s̄z. z ve-
 stimēta v̄ra a tinea sunt comesta **Auz** z
 argentū v̄m eruginauit. z erugo coz in-
 tel. erit vob. z mā. car. ve. sic ignis the.
 v. irā in no. diebz **Itē Aug.** **Ve-**
 illis q̄
 inbiant vt augeant res pituras v̄n eter-
 nas amittāt **Et** sic cū q̄s diligēter sacra-
 scpturā aduertit: tūc. xij. maledictōes re-
 periūt sup auaros diuites. quāc merito